

Toeristisch
ecosysteem
maken:
zo doe je
dat

zka
LEISURE
STRATEGY

© Hetgroenlab

Netwerk citymarketing - 11 februari 2020 - Merlijn Pietersma

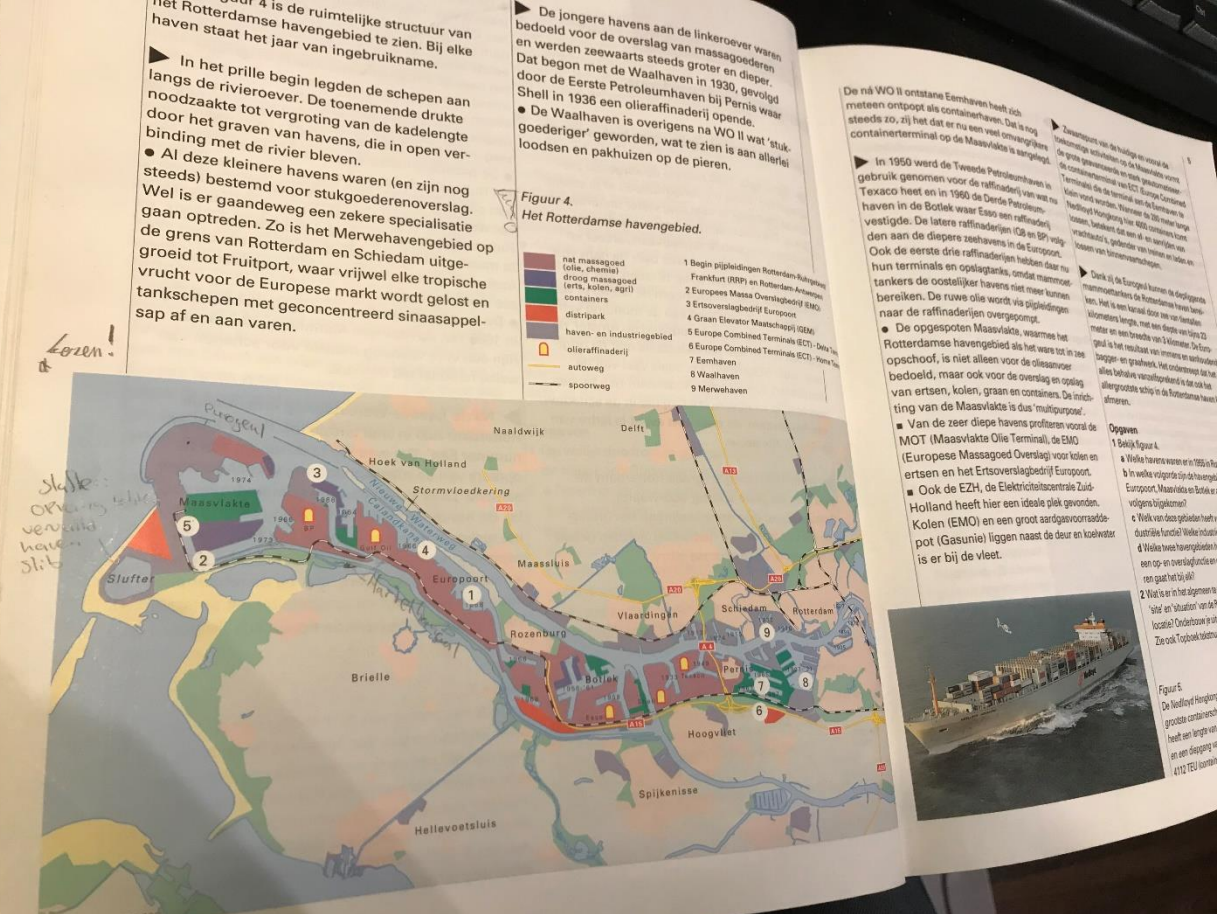
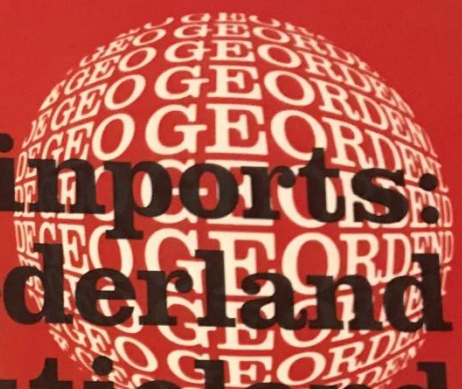
Mainports: Nederland Distributieland

havo

De Geo Geordend

Meulenhoff
 Educatief

auteurs Drs. J. de Boer, J. Bos
redactie H. Dragt,
W.A. Hofland, Prof. Dr. R. Tamsma

Luchtvaartmainport Schiphol

§15 Schiphol op de ranglijst

► In de Inleiding ben je er al op gewezen dat de mainportstatus van zeehaven Rotterdam onvergelijkbaar is met die van luchthaven Schiphol. Met dat in het achterhoofd is er niets op tegen om het verder over mainport Schiphol te hebben; het is tenslotte maar een kwestie van definiëren. Op dit moment is Schiphol een intercontinentale luchthaven, die maatschappijen uit alle continenten aandoen.

Belang van clustering

Mölke in Overijssel

vakantiepark – partycentrum - activiteiten

Hoe bieden we onze gasten
een betere vakantie-ervaring?

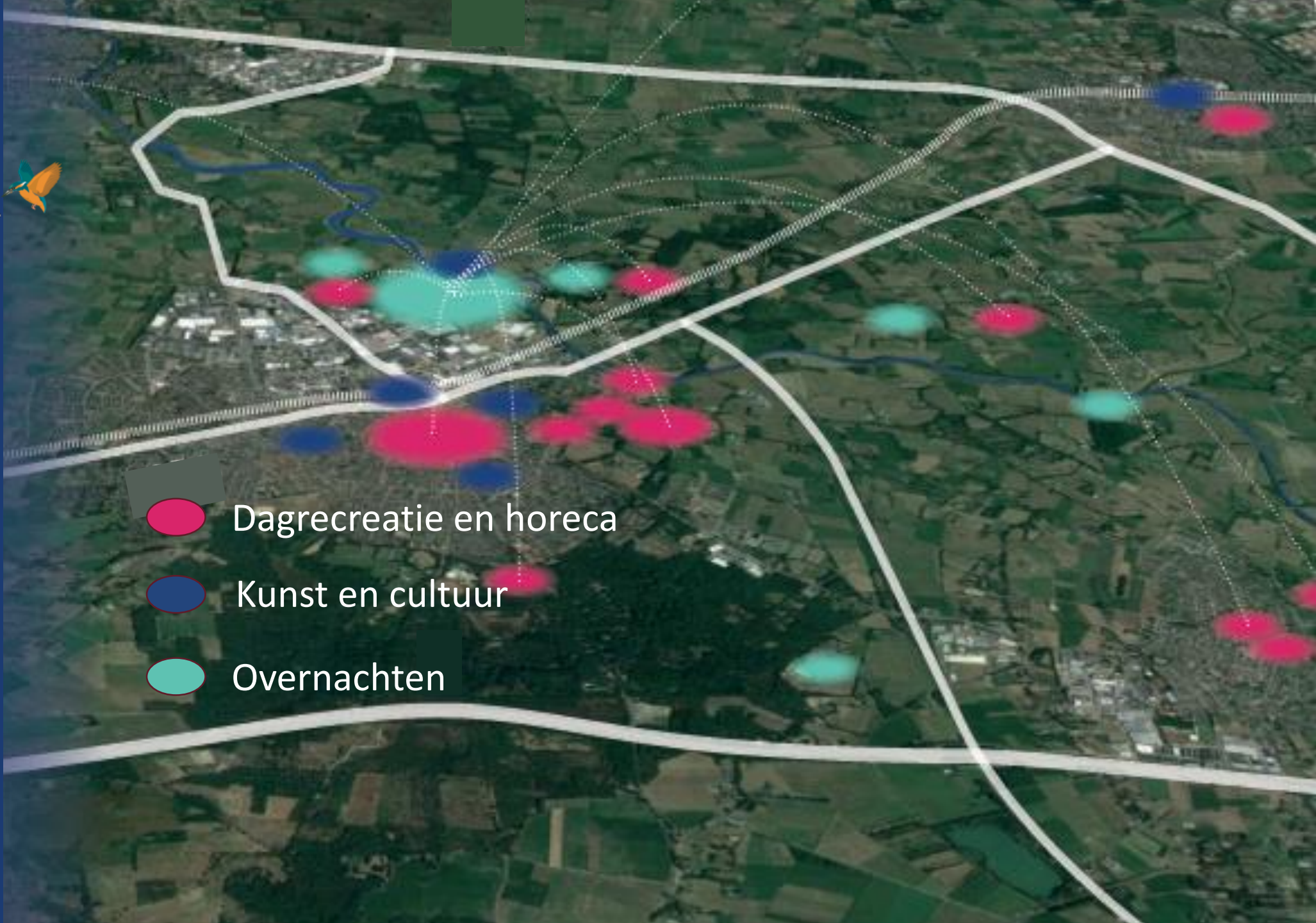

Ontdek de Reggestreek

- Dagrecreatie en horeca
- Kunst en cultuur
- Overnachten

2 De Heide Hoeve
0546 577935
www.heidehoeve.biz

3 VVV Wierden
Tel 0546 574911
www.vvvwierden-enter.nl

4 IJsboerderij 'n Mors
06 38 28 69 32
www.ijsboerderijnmors.nl

5 Vakantiepark Mólke
0548 512743
www.molke.nl

6 Vakantieoord Holsappel
0548 512790
www.vakantieoordholsappel.nl

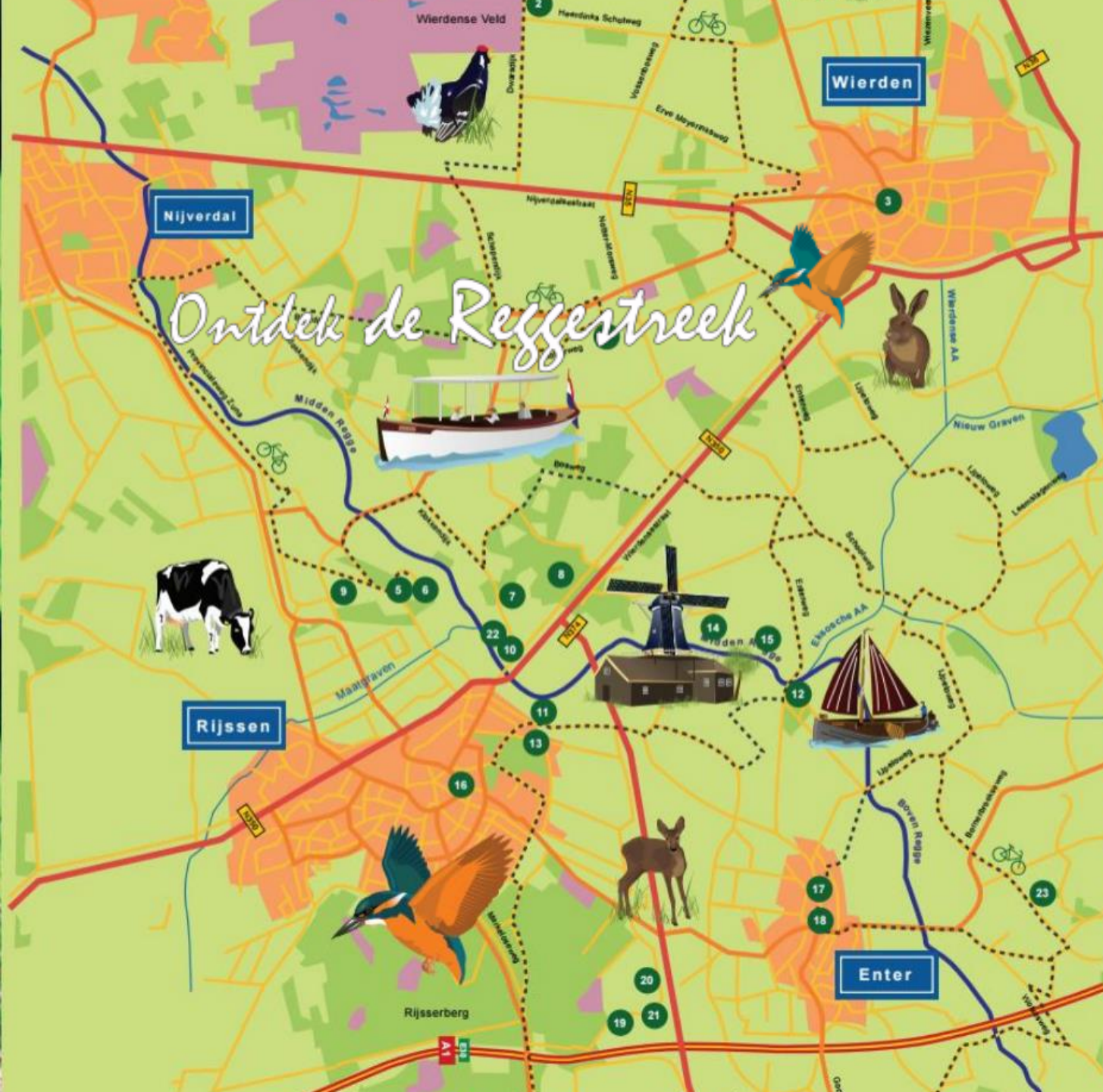
7 De Grimberghoeve
0548 513292
www.grimberghoeve.nl

8 Theehuys Grimberg
0548 518113
carla.nollen@planet.nl

9 Erika's Art
0650236887
www.erikasart.nl

10 WayPoint Notter B.V.
0548 541803
www.gps.nl

11 Stichting Enterse Zomp
0548 520011
www.vvrijssen.nl

14 Erve Woolderink
info@ervewoolderink.nl
www.ervewoolderink.nl

15 Wijngaard Baan
06 54 20 19 48
www.wijngaardbaan.nl

16 VVV Rijssen
0548 520011
www.vvvrijssen-holten.nl

17 VVV Enter/ klompen en
zompenmuseum
0547 383854
www.vvvwierden-enter.nl

18 Oudheidkamer Enter
0547 383854
www.wierden-enter.nl

19 Kampeerboerderij de Langenberg
0547 381572
www.delangenberg.nl

20 Paardensportcentrum 'n LangnJan
0547 382044
www.langnjan.nl

21 Camping de Biesterij
0547 381465
www.campingdebiesterij.nl

22 Wolf Camper
0548 541803
www.wolfcamper.nl

23 Vakantiecentrum 't Schuttenbelt
0547 381472
www.vakantiecentrumschuttenbelt.nl

De streek werd mooier

En ondernemers
kregen wind in de zeilen

Het gebied
werd ontwikkeld

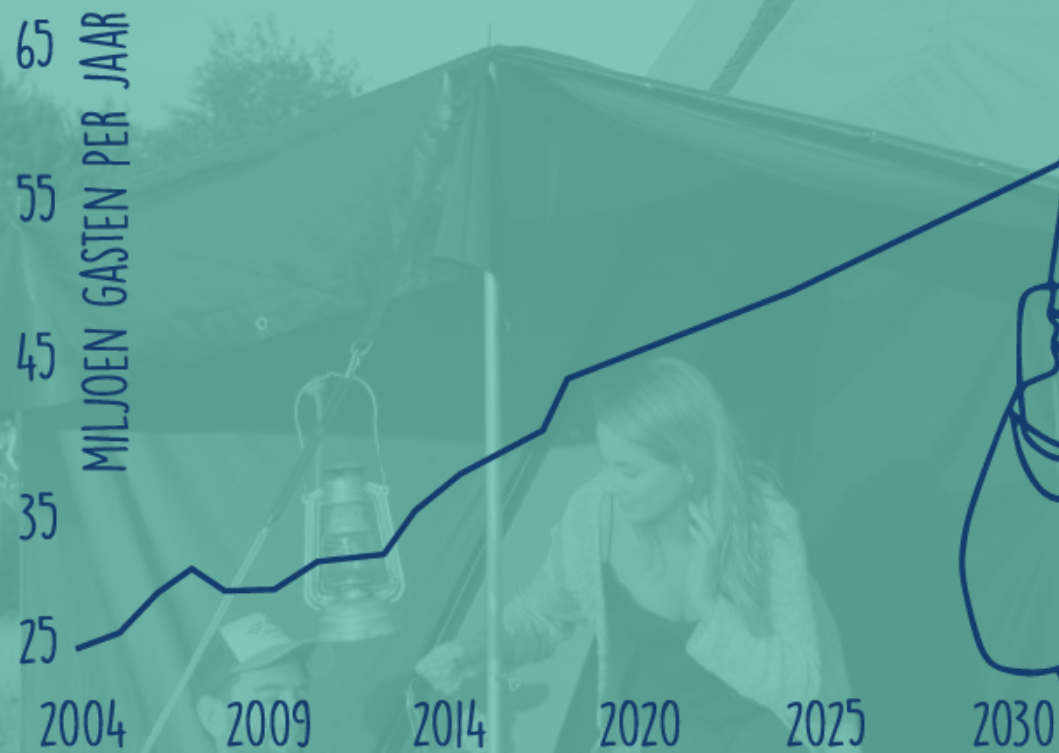

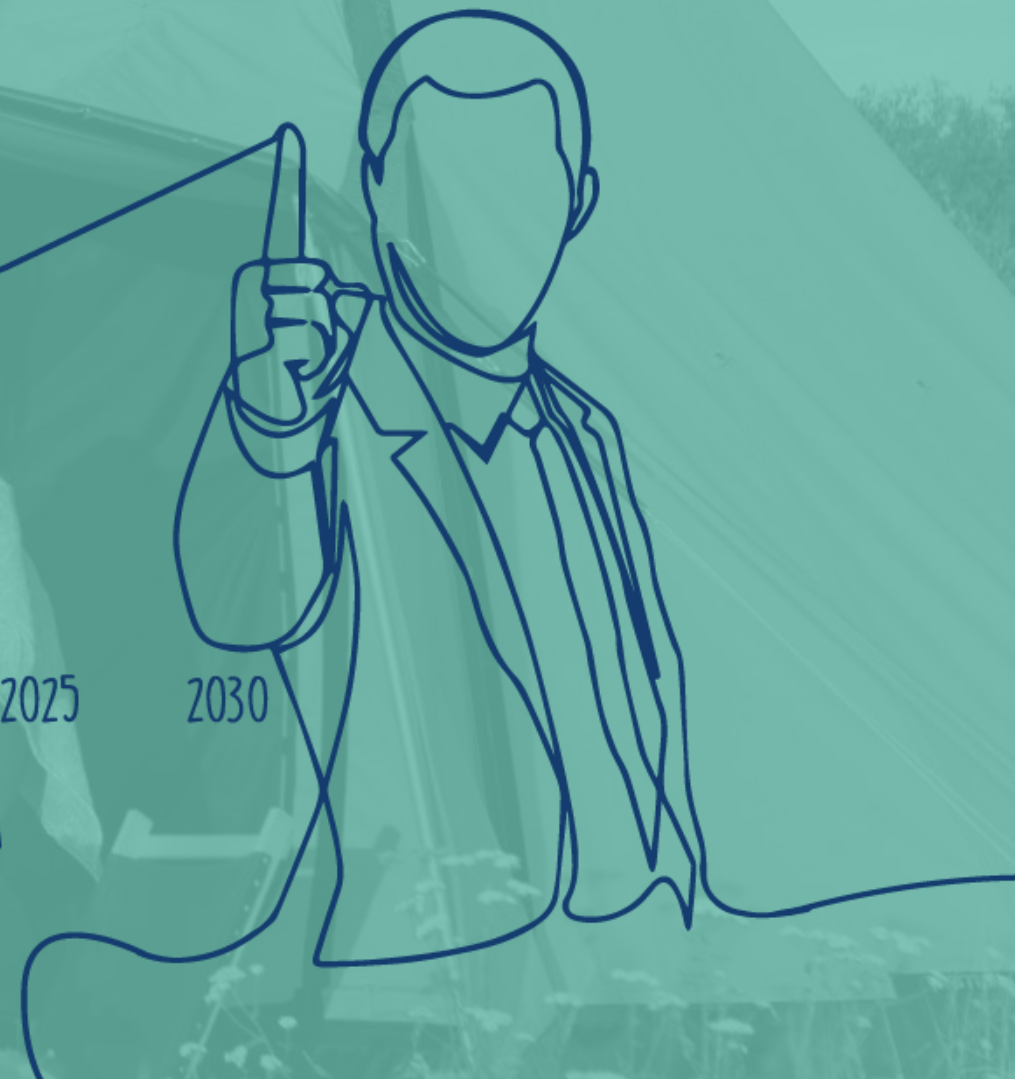

ONTWIKKELING TOTAAL AANTAL GASTEN IN NL

BRON: UNWTO, CBS, NBTC, BEWERKING ZKA

Bestemmingsontwikkeling

Toeristische
bestemming
= cluster
= ecosysteem

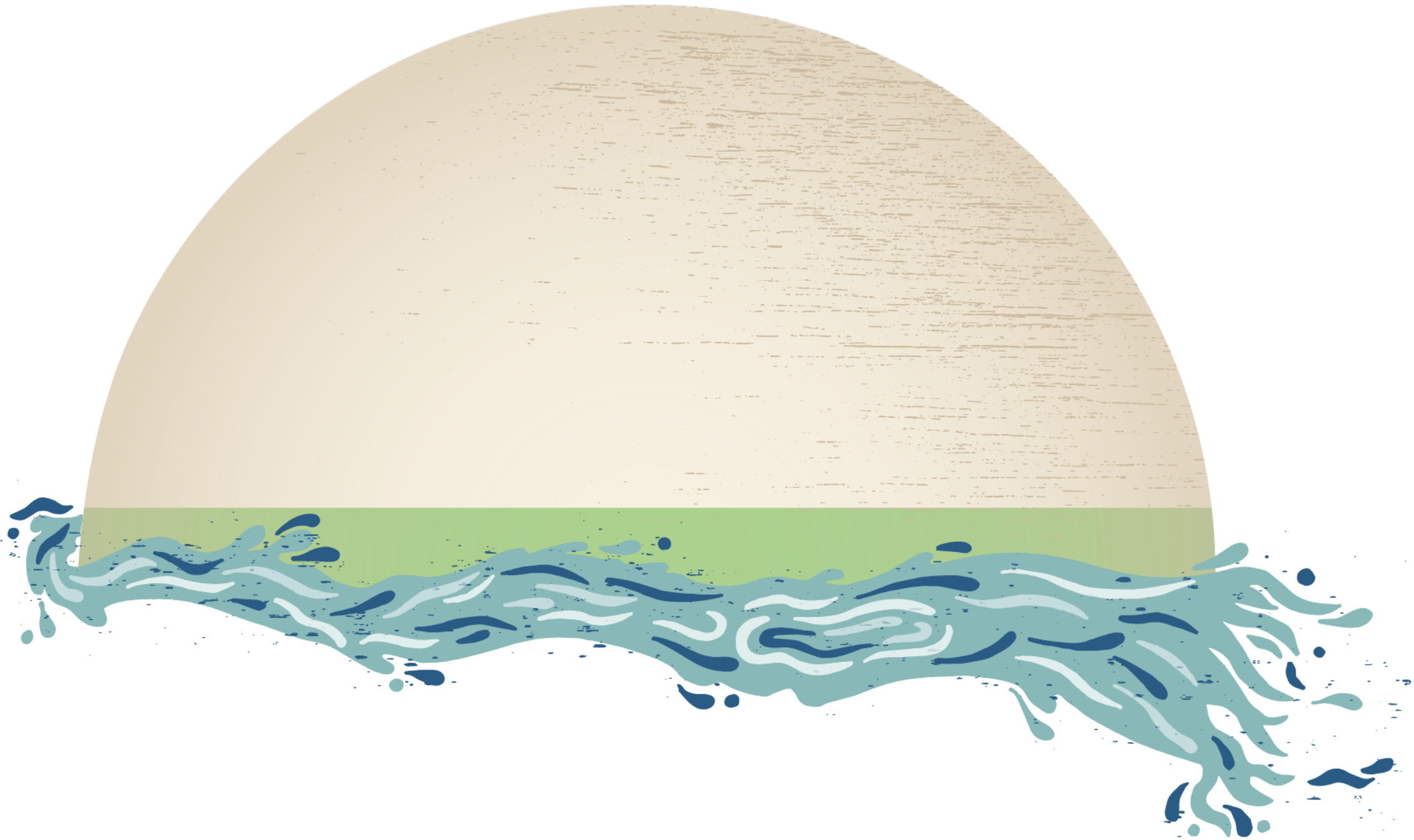

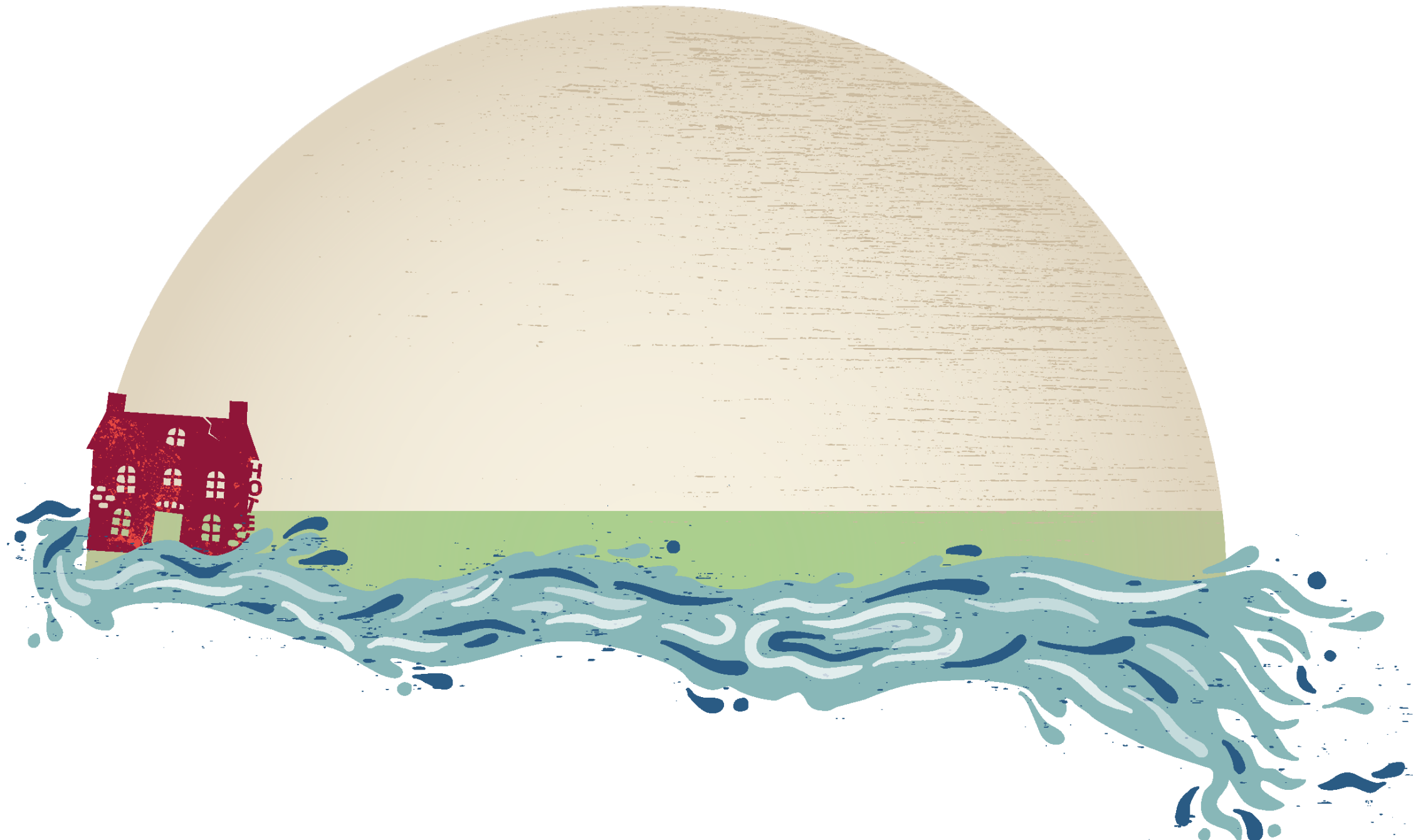
Het geheel van planten en dieren
die van elkaar afhankelijk zijn om te overleven

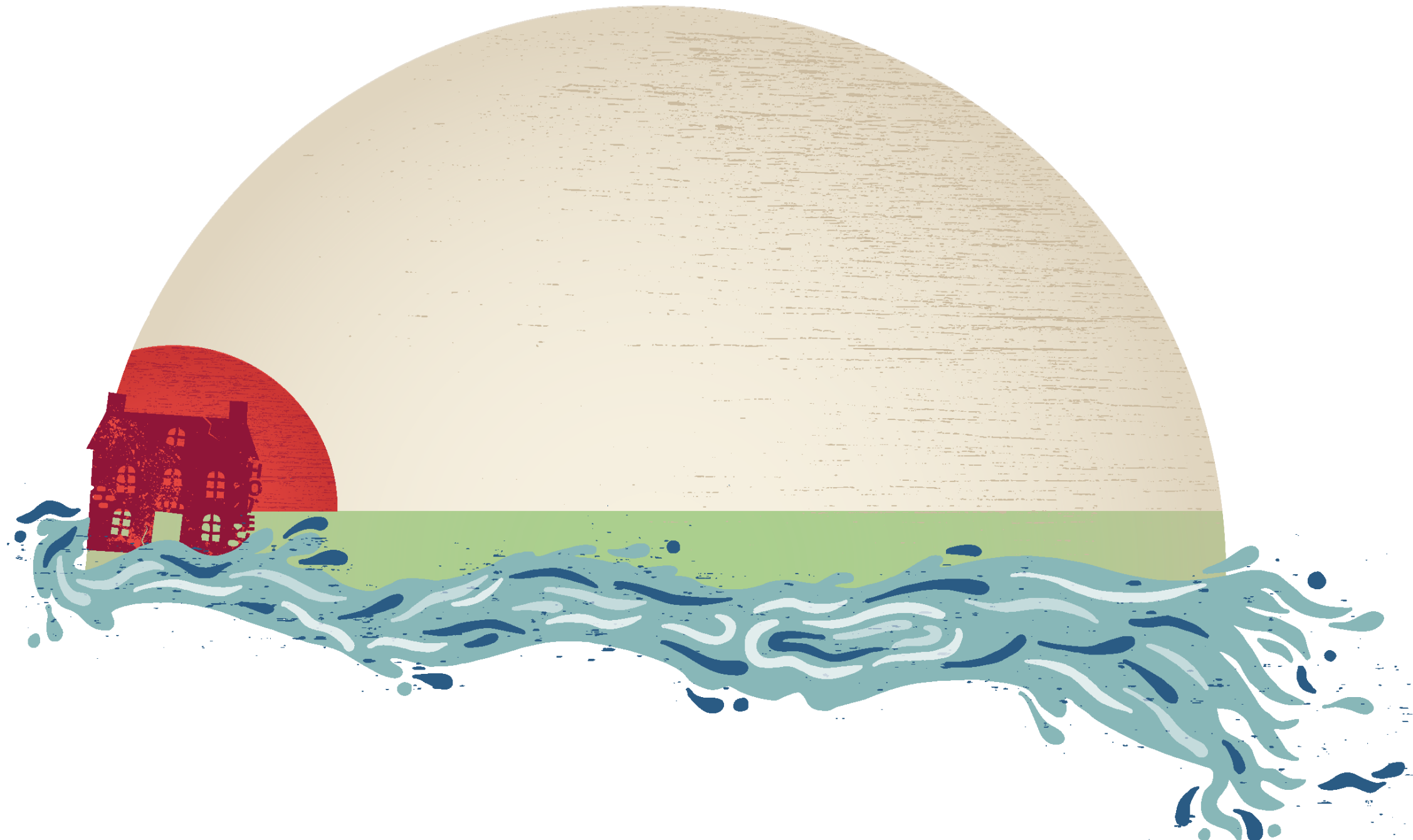

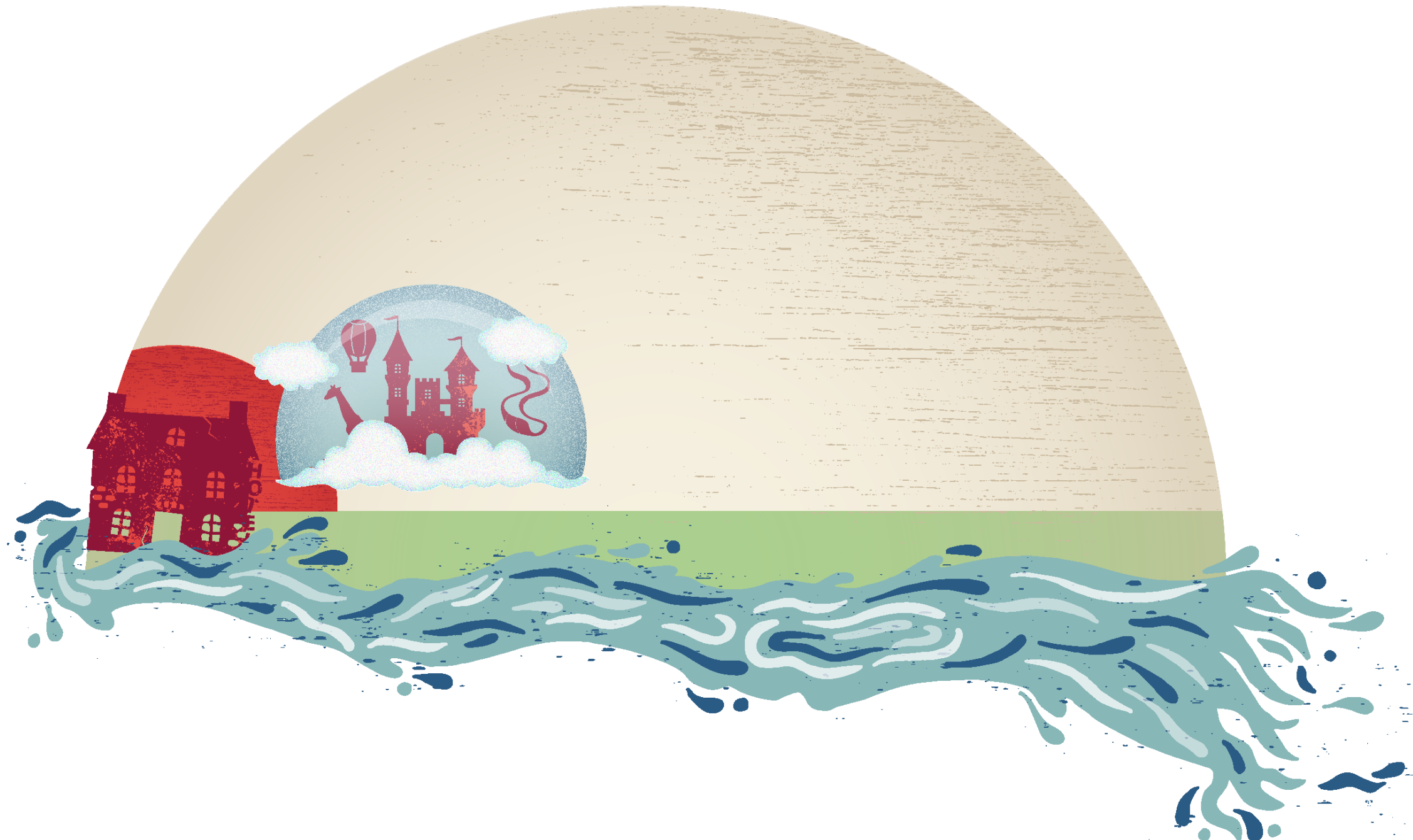

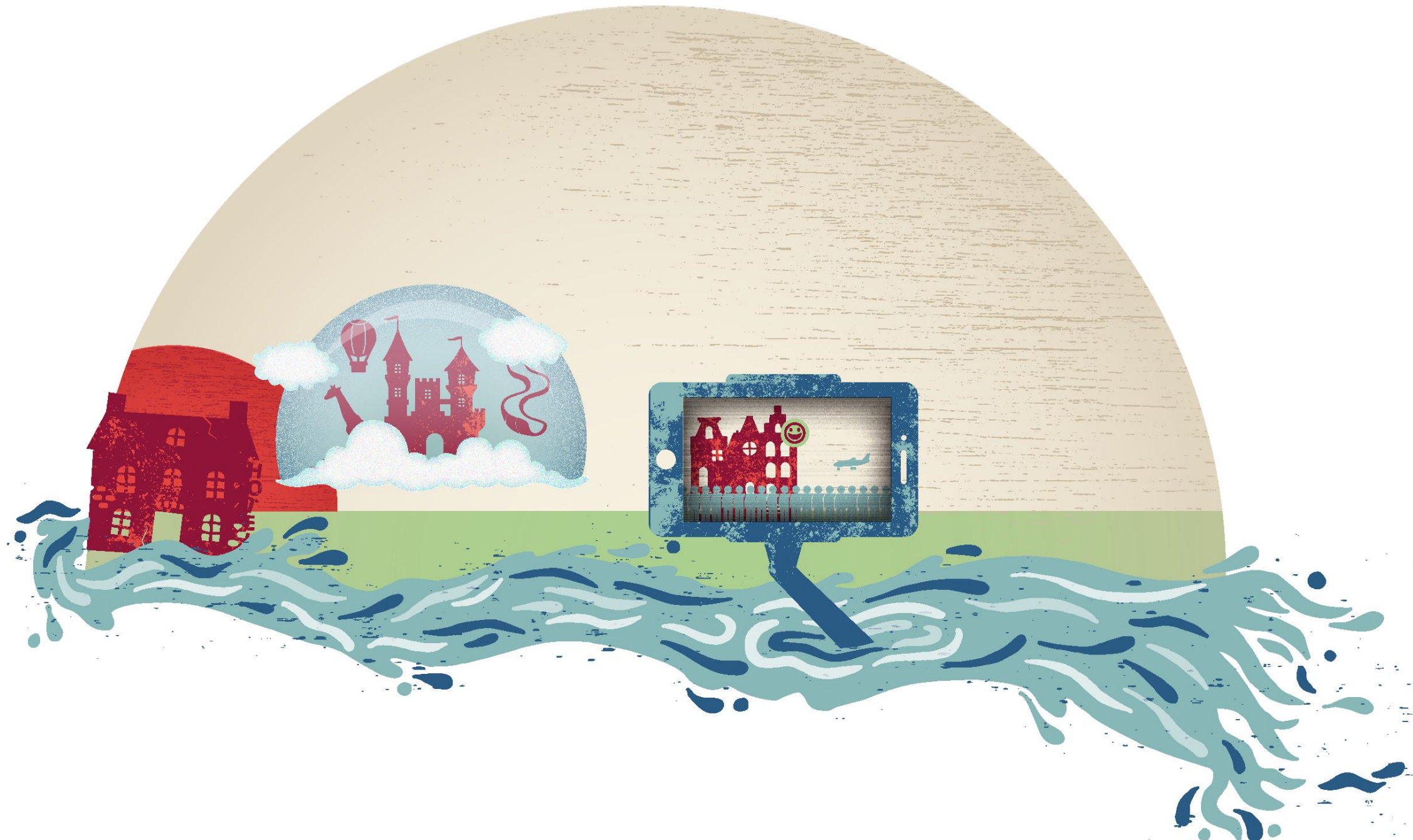

Optimum

Principes van toeristische ecosystemen

Maximalisatie

Evenwicht

Monocultuur

Diversiteit

Onafhankelijk

Wederzijds afhankelijk

Profiteren

Rentmeesterschap

BIJDRAGEN

Kenmerken van een ecosysteem

Resources:	bewoners en bezoekers
Biodiversiteit:	soortenrijkdom
Resilliance:	veerkracht, hoe ga je om met ontwikkelingen van buiten af?
Biotoop:	toeristisch cluster van samenhangende voorzieningen binnen een gebied
Inheems:	functie die al jaren in het gebied actief en verbonden is
Exoot:	magneetfunctie van buiten het gebied, footloose met natuurlijke vijanden
Invasief:	exoot zonder natuurlijke vijanden die woekert
Monocultuur:	bepaalde soortenrijkdom gericht op beperkt aantal resources
Meltdown:	ecosysteem is onherstelbaar vernietigd
Verschraling:	te weinig toerisme

Instrumenten

Kinderdijk?

Kinderdijk

BEZOEK—MAGNEET

NAAR BINNEN GEKEERD

BUBBEL

SOLISTISCH

Balans tussen sightseeing, erfgoed en leefbaarheid

Gebiedsperpectief
Kinderdijk 2030

SVP

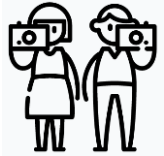

Unesco Kinderdijk

Nederlandse Commissie

Ca. 700.000 bezoekers

Waarvan 50% betalend

▶ **Luister live**
De BNR Techniektour

Nieuws

Programma's

Podcasts

Groeiende toeristenstroom bedreigt leefbaarheid

Trouw

BNR Webredactie / vrijdag 6 september 2019, 6:59

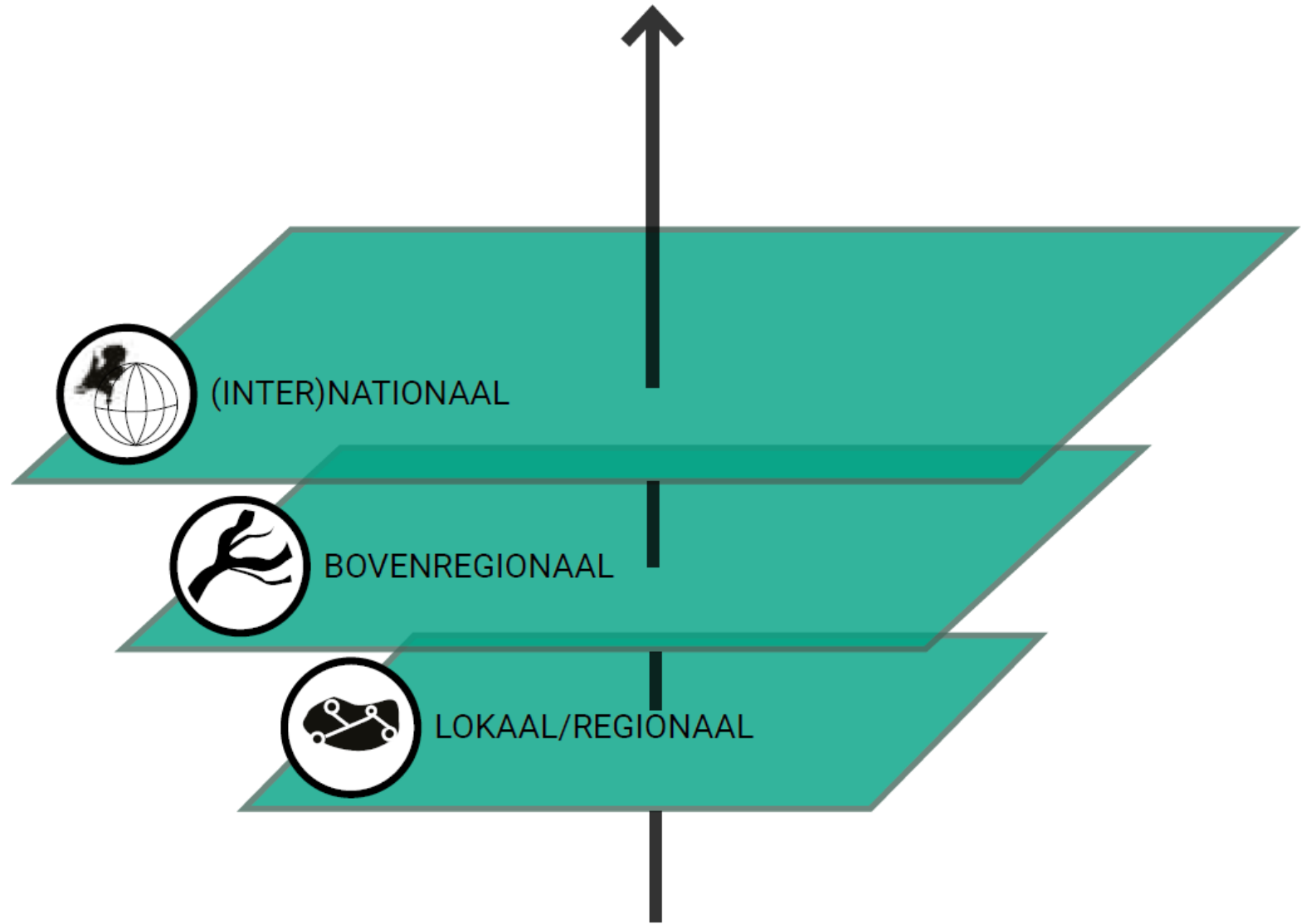
De Rijksoverheid moet de regie nemen om massatoerisme te voorkomen. Nu is toerisme vaak het ondergeschoven kindje van overheden, terwijl de sector al dubbel zo groot is als de landbouwsector. Dat zegt de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur. Er is volgens de Raad alleen aandacht voor economisch profijt en niet voor negatieve gevolgen van toerisme.

Chinezen in Kinderdijk

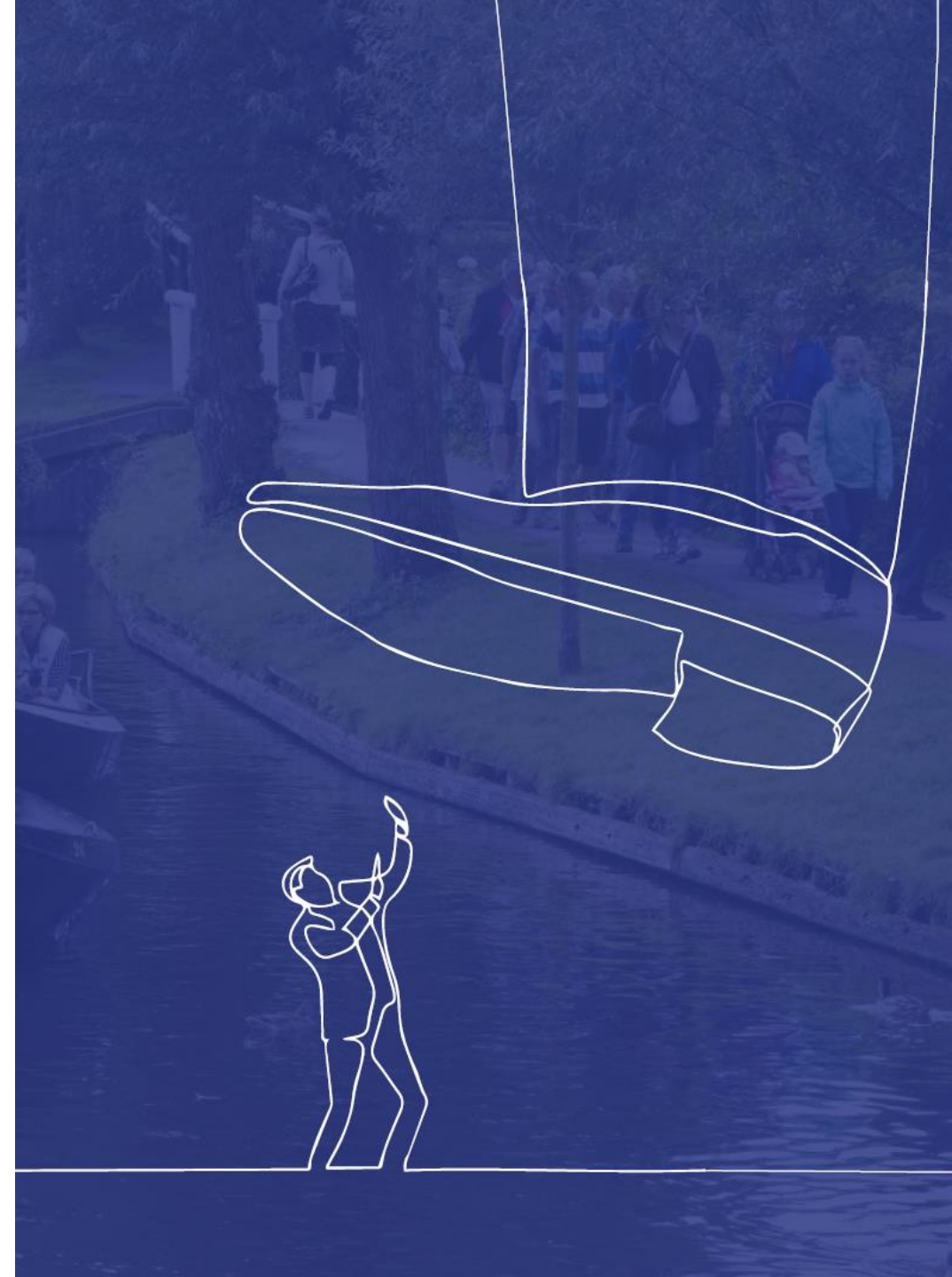
Kinderdijk kent drie schaalniveaus

Niets doen? Kinderdijk bezwijkt

- ✓ Uurbezoek en selfietoerisme holt het gebied uit
- ✓ Leefbaarheid verder onder druk
- ✓ Parkeerproblemen
- ✓ Ongewenste vastgoedontwikkelingen
- ✓ Halen zonder brengen
- ✓ Exploitatiemaatschappij zou groei als doel nastreven?

Keuzes maken kan nu nog

Molengebied is in handen van de gemeenten - waterschap

En dorp is nog in handen van de bewoners

Toeristische iconen en leefbaarheid vormen een kwetsbaar huwelijk

Mont Saint Michel - bron: Atlasobscura.com

Venice

Alberobello

Ait Ben Haddou

Giethoorn - Bron:Amsterdaman.com

En toch kan het

**Storytelling en
grip op
bezoekersstromen**

Masada

Visitor-management

Stonehenge

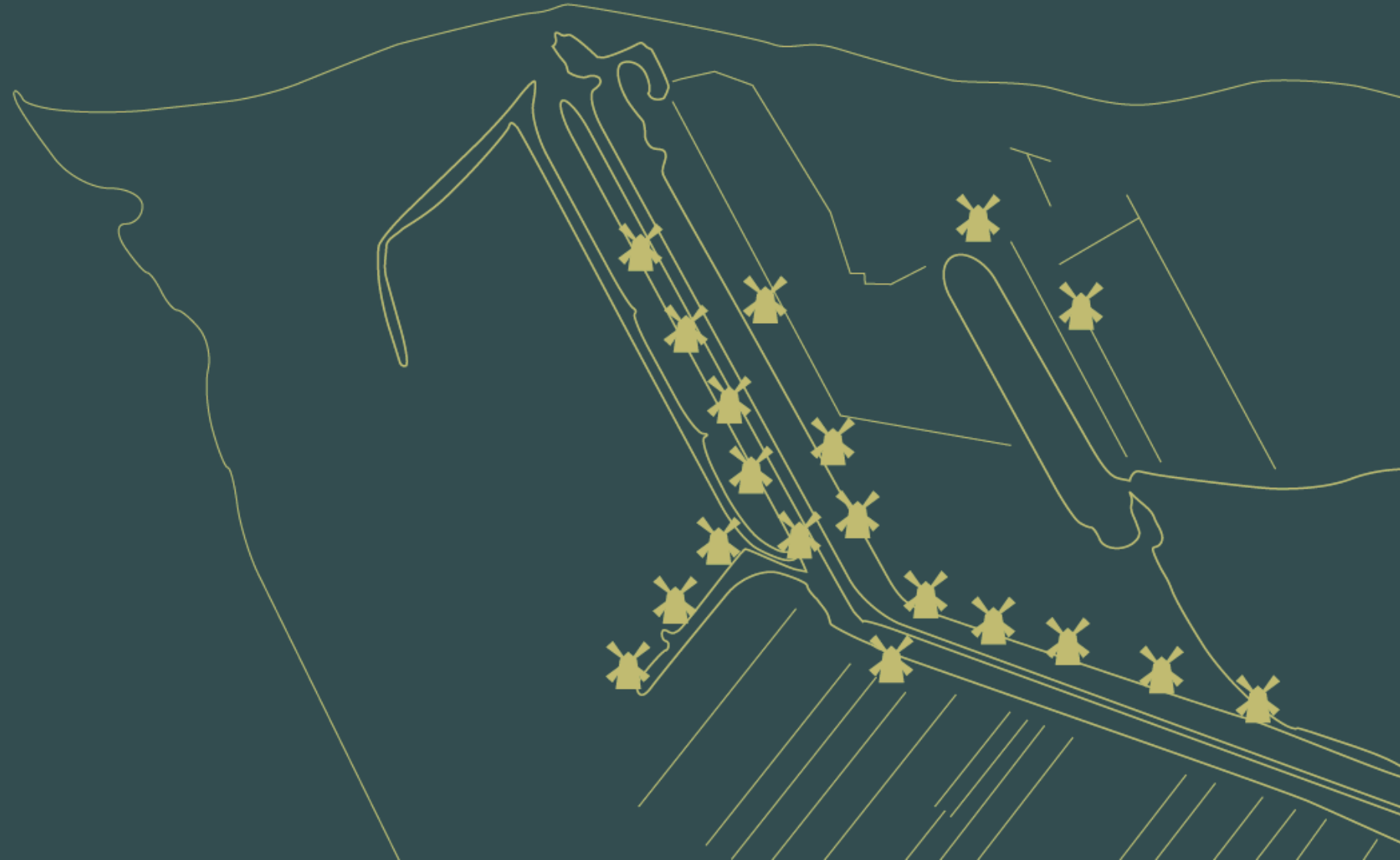

**Bewuste
positionering**

Pont du Gard

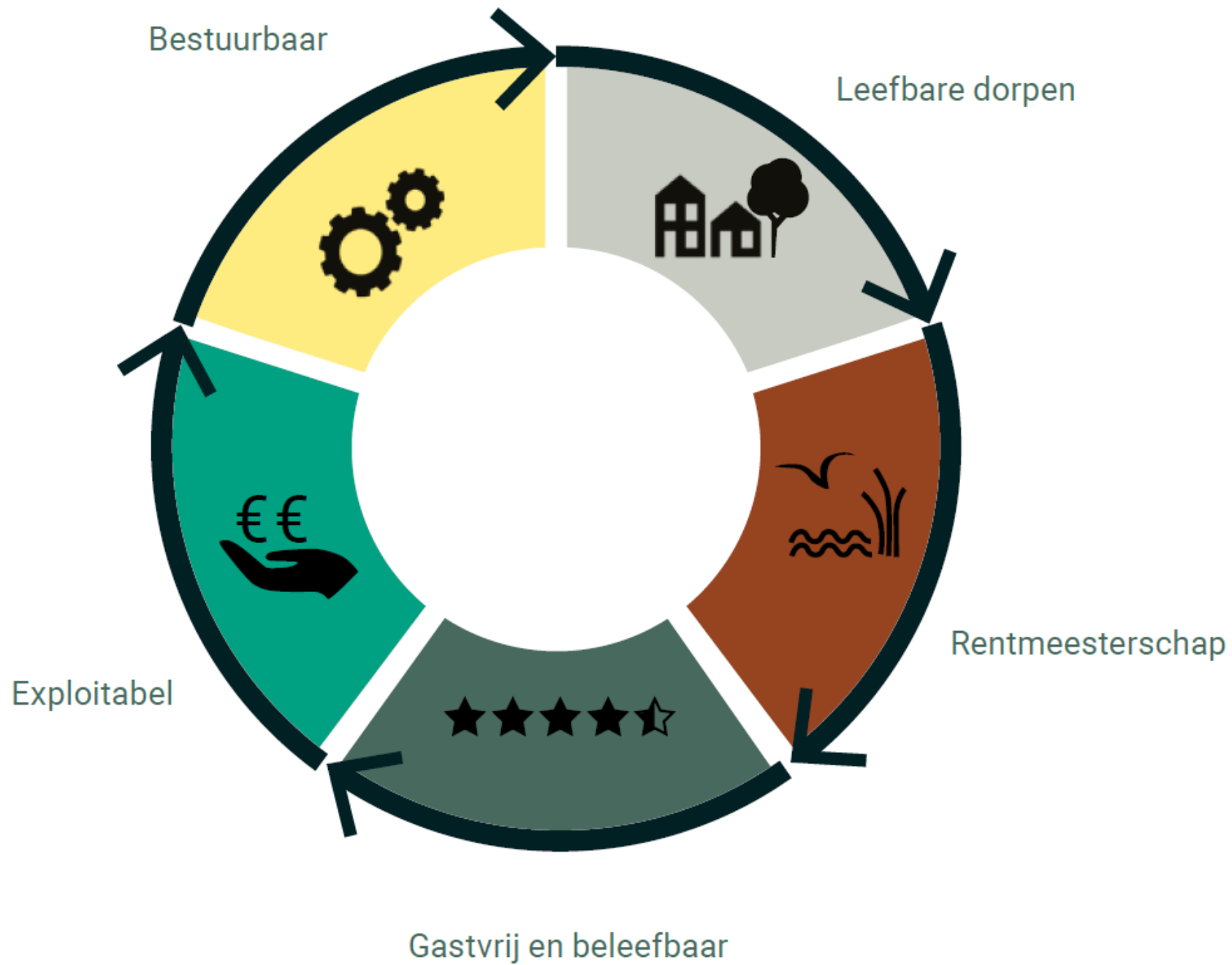
Strategisch kader

Toerisme is een middel
geen doel

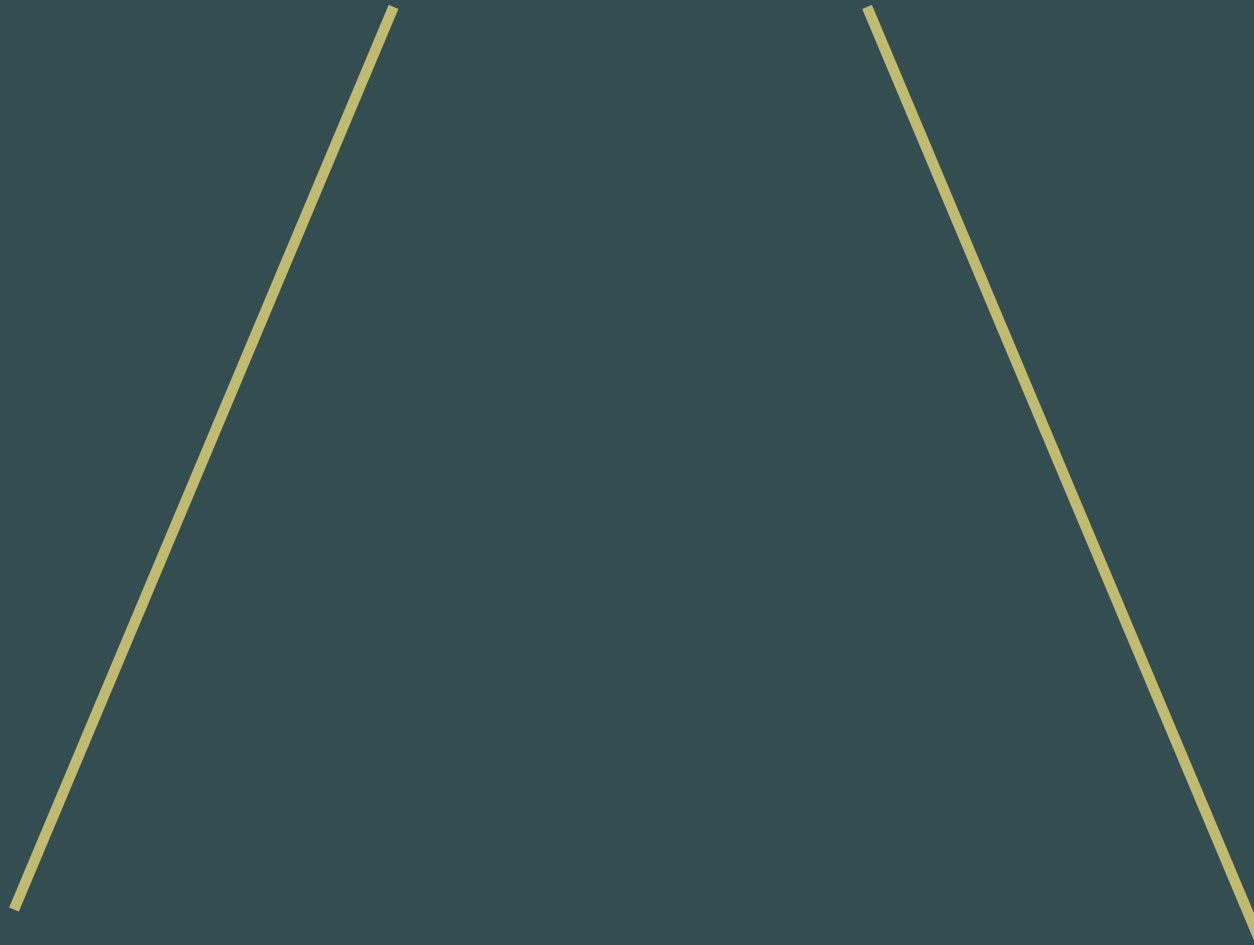

Maatregelen voor Kinderdijk *vanuit ecosystemisch denken*

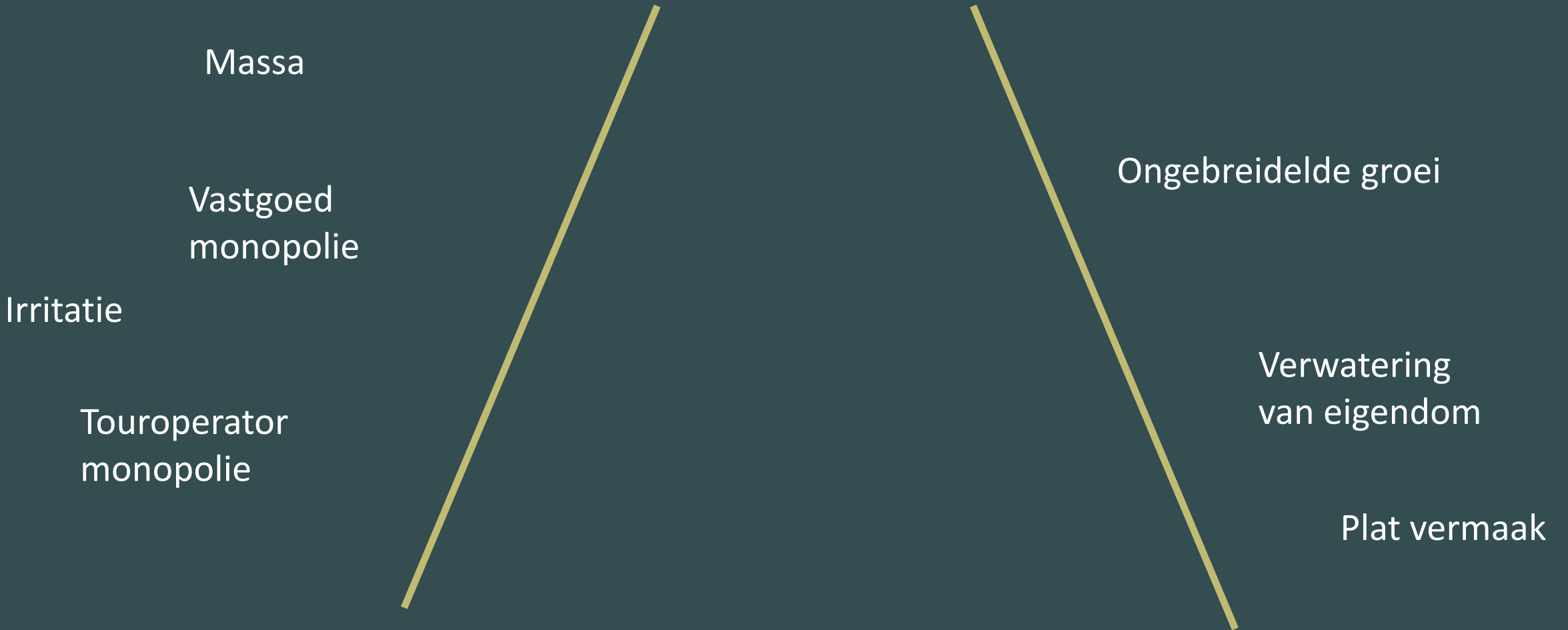
- ✓ Ontkoppel logistiek, wonen en beleving – shuttle en betaald parkeren
- ✓ Versterk grip op openbare ruimte – logies en branchering
- ✓ Kies voor betaalde toegang – yield en tijdsslots
- ✓ Stop met marktpartijen die alleen halen – aanspreken en bijdragen
- ✓ Slagvaardig bestuur op alle niveau – wederzijds afhankelijk
- ✓ Storytelling internationaal niveau – herpositioneren

Strategische kader

Strategische kader

Strategische kader

Massa

Vastgoed
monopolie

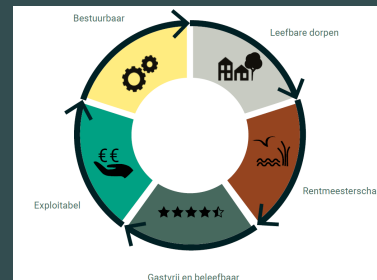
Irritatie

Touroperator
monopolie

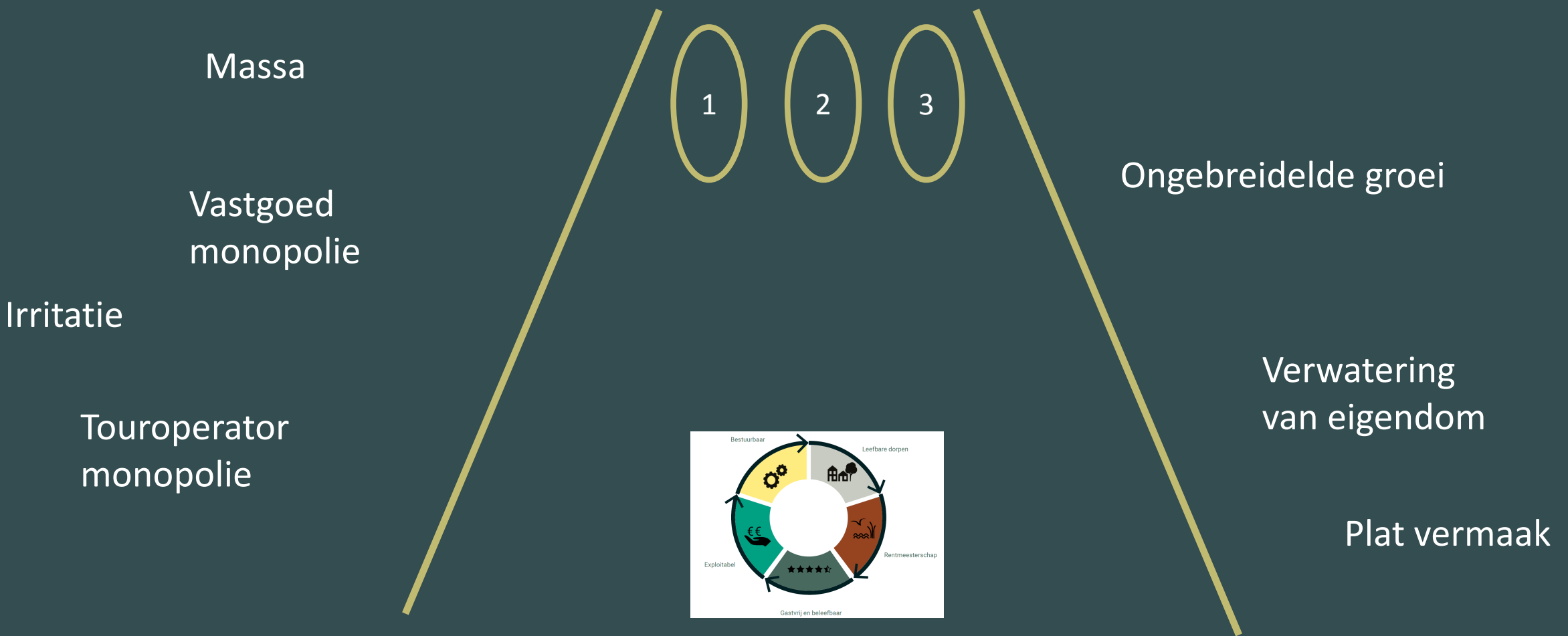
Ongebreidelde groei

Verwatering
van eigendom

Plat vermaak

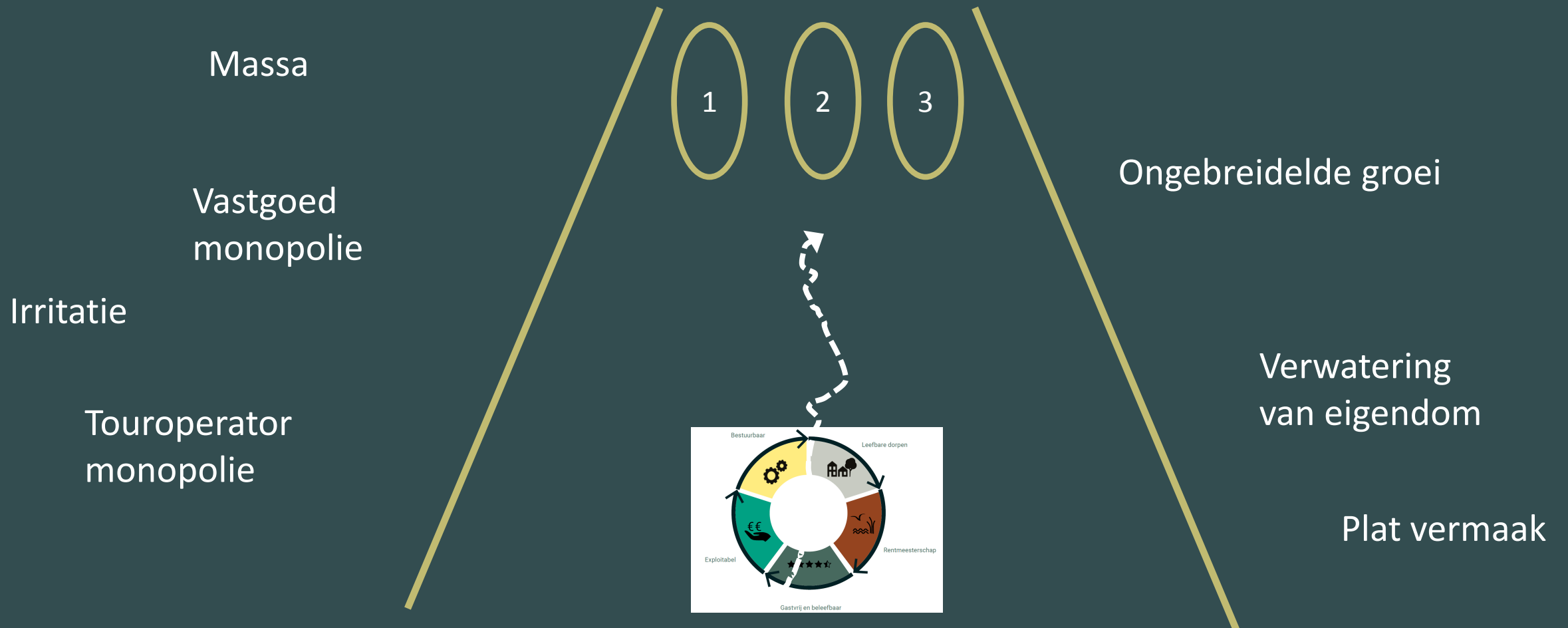

Daarbinnen is voldoende speelruimte

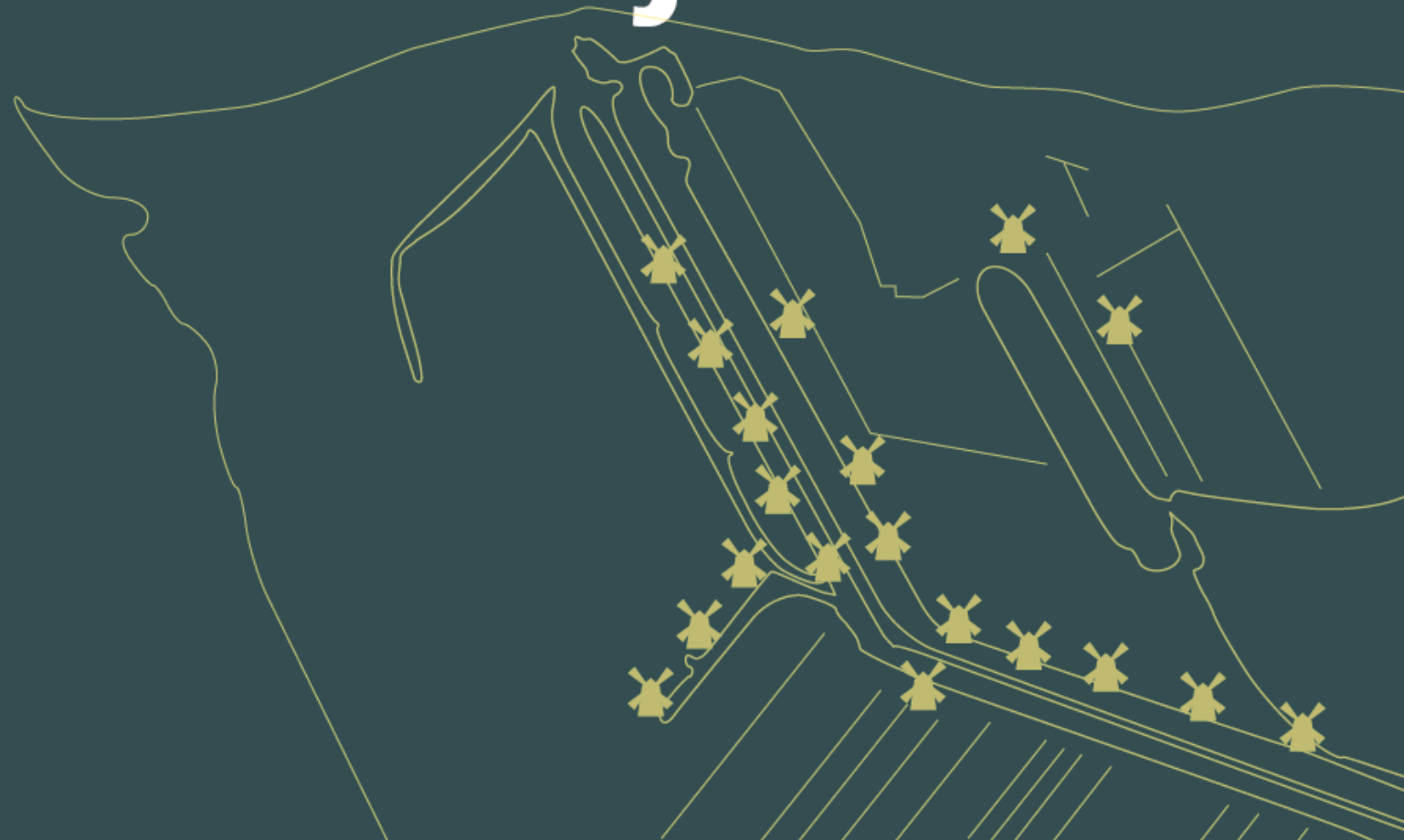

Om inhoudelijke keuzes te maken

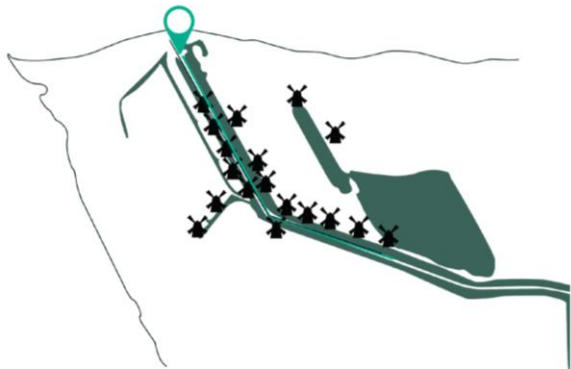

Perspectief Kinderdijk 2030

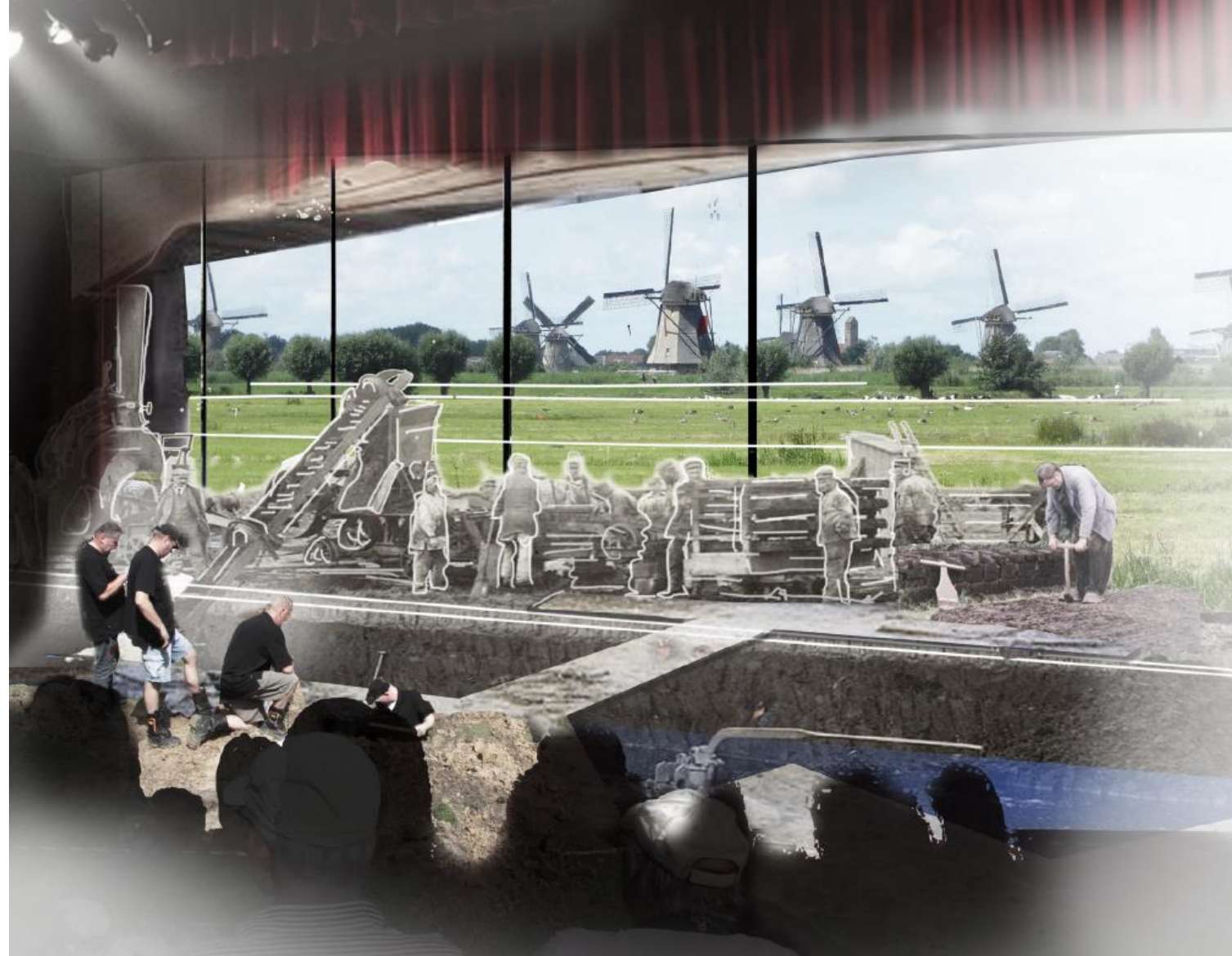
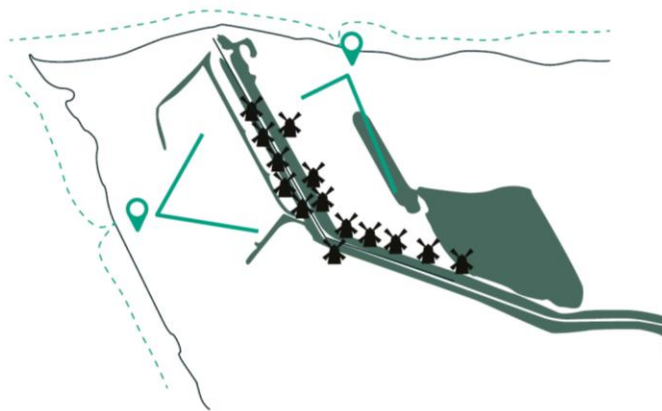
1. Toeristisch icoon van 750 jaar watermanagement

**Ontdek hoe molens en gemalen
Nederland beschermen tegen het water**

2. De strijd tegen het water met geloof hoop en liefde

Beleef de heroïek van het ontstaan van Holland in een nieuw toe te voegen museale en theatrale beleving

3. Authentiek Kinderdijk middenin de Hollandse delta

Ontmoet de persoon die
Holland droge voeten bezorgt

Iedere poging strandde tot nu toe

Nu consensus in politiek en samenleving

Uitvoeringsprogramma wordt gemaakt

Gemeente koopt panden op bij gebiedsentree

Lessen voor professionals

- ✓ Rolverdeling tussen expert-adviseur en bestuurlijk-procesadviseur
- ✓ Gedreven kernteam
- ✓ Logisch verhaal met échte keuzes
- ✓ Belangen-niveaus verbinden: koffie drinken en soep eten

Lessen voor professionals

- ✓ Rolverdeling tussen expert-adviseur en bestuurlijk-adviseur
- ✓ Gedreven kernteam
- ✓ Logisch verhaal met échte keuzes
- ✓ Belangen-niveaus verbinden: koffie drinken en soep eten
- ✓ Ecosysteem-maatregelen zorgden voor doorbraak:
  - Optimum = leefbaarheid bevorderen
  - Bijdragen = marktpartijen aanspreken
  - Diversiteit = herpositioneren van verhaal, product en markt
  - Wederz. afh. = governance (stuurgroep-stichting)

ZKA STRATEGY CONSULTANTS
Brugstraat 1A
5211 VS 's-Hertogenbosch

088 - 210 02 50
info@zka.nl
www.zka.nl

Merlijn Pietersma
11 februari 2020